

De velden kleuren *pastel*

Tussen de vuurrode, knalgele en zuurstokroze lappendekens in de Noord-Hollandse bollenstreek kleuren de velden vol zachtroze Ipheions en babyblauwe druifjes op kwekerij De Schüllhorn aangenaam pastel.

TEKST MIRJAM ENZERINK FOTOGRAFIE SIETSKA DE VRIES

Linda en Mark de Goede bij een bed vol met Muscari 'Baby's Breath', een variëteit die ze kregen uit Engeland.

“Als je langs de velden fietst, lijkt het net of er water op het veld staat”, zegt kweekster Linda de Goede. “En die blauwe druifjes ruiken ook nog eens heerlijk.” De bollencollectie van Linda en haar echtgenoot Mark onderscheidt zich behalve in kleur ook in het formaat van de bol. Bovendien zijn ze qua gedrag te vergelijken met vaste planten: eenmaal geplant komen ze elk jaar terug. Veel soorten vermeerderen zich vanzelf. “We kweken hier bijgoed voor de export”, vertelt Mark. “Geen grove tulpen of andere grote bolgewassen zoals de meeste bedrijven hier, maar bijzondere kleine bolletjes met frêle bloemen, vaak op lage steeltjes. Mijn opa was al bollenteler, maar mijn vader is begonnen met dat kleine spul in 1983. Hij ging de hele wereld over om bijzondere soorten te vinden.

Experimenteren aan de keukentafel

Marks vader, Wim de Goede, bouwde een wereldwijd netwerk op en vond ruim duizend verschillende soorten in botanische tuinen, bij liefhebbers en in de natuur. “Ik ben één keer met hem mee geweest naar Amerika voor de vlindertulp, de Calochortus”, vertelt Mark. “Een soortje waar niemand toen nog van had gehoord. We hebben de bolletjes eigenhandig uitgegraven. Het is nog altijd een van zijn favorieten.” Op een proefveld bij de oude kwekerij in Anna Paulowna testte Wim de Goede alle bijzonderheden uit. Daarbij werd hij geholpen door zijn vrouw Hannie. “Mijn schoonmoeder zat vaak aan de keukentafel te experimenteren met het vermeerderen van bollen”, vertelt Linda. “Sommige bollen sneed ze in. Andere parteerde ze, waarbij ze de bol in zes stukjes sneed. Elk deel plantte ze zorgvuldig uit in een potje. Daar groeide dan met een beetje geluk een bolletje uit. In een kasje hield ze al die nieuwe soortjes in de gaten.”

Toekomstgericht telen

De passie voor het telen van bijzondere bollen ging al vroeg over op Mark. “Ik weet nog dat ik wel eens afgekeurde bollen vond. Die pootte ik dan in mijn eigen tuintje om te kijken wat eruit zou komen.” Ook Linda had al affiniteit met de bollen. Haar vader teelde een weg verderop pootaardappelen, kom-

kommerkruid en veldsla, maar in de zomer pelde ze tulpenbollen. “Samen met vriendinnen, vier weken lang. Daar heb ik alleen maar leuke herinneringen aan.” Sinds 2000 telen Mark en Linda hun bijgoed aan de Kleiweg in Anna Paulowna, waar ze boerderij De Schüllhorn kochten. Het werd de nieuwe naam voor het familiebedrijf, dat zich had gesplitst. Speciaal voor de bollen is de kleigrond eerst ‘opgezand’. Vrachtwagens vol Noordzeezand zijn uitgereden om een goede teeltlaag te creëren. Op twaalf hectare zetten Mark en Linda de bollenkraam van vader Wim de Goede inmiddels gedeeltelijk voort. Na een aantal kritische selectierondes vielen honderden soorten af. Variëteiten die te veel op elkaar leken bijvoorbeeld. Maar ook ziektegevoelige soorten. “We willen toekomstgericht telen”, legt Mark uit. “En dat betekent dat we afscheid moesten nemen van bollen als Fritillaria en lelies.” Om dezelfde reden vielen ook de anemonen uit. In een seizoen bleek de helft van het areaal ziek. “Mijn schoonvader had daar in het begin wel moeite mee”, zegt Linda. “Een De Goede die geen anemonen en kievitsbloemen teelt, dat kan eigenlijk niet. Inmiddels ziet hij ook wel in dat de tijden veranderen. Het gaat hem er ook om dat wij hier kunnen voortbestaan.” Sommige gewassen bleken té bijzonder voor de markt; zo was geen grote vraag naar een witte Brodeia en een abrikoosgele Ixia. Een ander criterium was de teelbaarheid. “Het duurt soms wel twintig jaar voordat we voldoende bollen hebben om te kunnen leveren. Vandaar dat we vooral voor soorten kiezen die makkelijk en spontaan vermeerderen. Maar als een bol écht bijzonder is, nemen we de gok. Dan gaan we ervan uit dat we er in de toekomst geld mee kunnen verdienen.”

Verrassing in de schuur

Een mooi voorbeeld is het sneeuwkllokje ‘Mount Everest’, waarvan De Schüllhorn het kwekersrecht heeft. Marks moeder nam in 1997 drie bolletjes van deze grote cultivar mee uit Engeland. “Ik was aanvankelijk niet enthousiast; het telen van sneeuwkllokjes is niet gemakkelijk. Maar mijn moeder is er toch gewoon mee begonnen.” Sneeuwkllokjes laten zich normaal gesproken alleen delen en uitplanten in het groen. De ‘Mount Everest’ >

Een geparteerde Scilla ‘Blue Arrow’

De witte Muscari macrocarpum is een van de rariteiten die Linda en Mark aan het testen zijn; een grote neef van het blauwe druifje.

Het familiebedrijf De Goede stond vroeger bekend om de bijzondere collectie kievitsbloemen, zoals deze Fritillaria reuteri.

Het is een sport
om een heel
tapijtje te
kweken van
één soort

Tips voor het planten van vroege bollen

- Plant de bollen niet te diep, dan zijn ze uitgeput voordat ze boven zijn en zullen ze niet meer bloeien.
- Plant niet direct hele zakken vol bollen aan. Probeer eerst of enkele bolletjes op de juiste plek in de tuin staan. Komen ze goed op, dan kun je in het najaar meer planten.
- Stop met schoffelen als je tuiniert met bollen. Veel bollen vermeerderen door zaad en de nieuwe bolletjes krijgen anders geen kans.
- Bollen doen het prima op de klei maar zoek dan wel een plek uit waar geen regenwater blijft staan.
- Laat in het najaar het blad liggen; zo vormt zich goede compost en vorstbescherming.
- Vermeerderen kun je doen zodra het gewas is afgestorven.

Muscari 'Baby's Breath'

Tulipa humilis 'Rosea Coerulea Oculata'

Iris 'Katharine Hodgkin'

Deze nieuwe Muscari heeft nog geen naam.

Fritillaria

Uit één bol van de Ipheion komen wel zes bloemen

Oud wijffe Ipheion uniflorum 'Jessie'

De bollen in bloei zien?

Bij de Keukenhof (van 21 maart–10 mei) is ten westen van het Willem Alexander Paviljoen een mooie presentatie van de kwekers te bewonderen (let op de naambordjes. Een overzicht van de verschillende gewassen met aanvullende informatie staat op www.kwekerijdeschullhorn.nl

> bleek een uitzondering. “Op een dag in januari ontdekten we in de schuur enkele achtergebleven droge bolletjes. Ze zagen er tot onze verbazing nog prima uit. Mijn vader plantte ze in potten en nam ze mee naar de Keukenhof. Ze stonden er die lente prachtig bij. Toen werd ik toch wel enthousiast. En nu, na ruim twintig jaar, hebben we er honderduizenden staan. Bijna voldoende voor de export. En dat uit drie bolletjes. In dit vak moet je een lange adem hebben.”

Alles krijgt hier een kans

Van de veertig hoofdsoorten vormen de blauwe druifjes een grote groep. De liefhebber vindt hier zowel de klassieke zachtblauwe als roze, witte, dubbele en extra grote variëteit. Er zijn eigen selecties bij van Marks vader, zoals de blauw-witte ‘Maxabel’ die hij kreeg van vrienden in Engeland. “Het is de kleinste die er is en toch pik je hem er zo uit op het land”, zegt Linda. “Hij bloeit veel langer dan de andere soorten.” Ook de gevulde ‘Double Beauty’ is een blikvanger van het proefveld van Wim. “Als ik een ding van mijn vader heb geleerd, is dat ik niet te snel moet oordelen”, vertelt Mark. “Jaren terug vond ik een witte mutant tussen Muscari ‘Peppermint’. Hij was niet helemaal wit dus ik vond hem niet zo interessant. Mijn vader stimuleerde me om hem toch te planten. Vijf jaar later bleek dat hij wél wit werd als je hem in pot broeide. Dat is nu onze Muscari ‘White Pearl’.”

De kleine Iris reticulata is wel heel speciaal voor de kwekers vanwege zijn vroege bloeitijd. Soms openen de eerste kobaltblauwe puntjes zich al in februari. Maar inmiddels kleuren ook de witte ‘Polar Ice’ en volledig gele ‘Katharines Gold’ het land. Als Mark zo’n afwijkende soort ontdekt, hangt hij een lintje aan de steeltjes op het veld. “De gerooide bolletjes gaan in het najaar in een gazen zakje de aarde in. Zo houdt hij de nieuwe bolletjes bij elkaar. “Als ze mooi in dezelfde kleur terugkomen, is het een sport om een tapijtje te krijgen. Inmiddels heeft zich in onze tuin al een mooi bedje gevormd met deze soorten, dus het ziet er veelbelovend uit.”

Hoewel hij afscheid heeft genomen van de meeste rareiteiten,

blijft Mark wel veelbelovende soortjes van zijn vader testen. Zo bevindt de Muscari macrocarpum, een XL blauwe druif, zich in de onderzoeksfase. “Mijn vader kreeg de bolletjes ooit van bevriende liefhebbers uit Engeland en Amerika. Het is een achterneefje van het blauw druifje, maar de bloem is veel groter en langer, heel apart. We hebben een witte, lichtgele en een rode variant. Van elke soort staat nu tien meter op een bedje.” Elke winter kijken Mark en Linda weer uit naar de bloei van de verschillende soorten. En niet alleen met een professioneel oog. “Natuurlijk is het een lekker gevoel als alles heel goed opkomt”, vertelt Linda. “Maar we kunnen ook echt nog wel genieten van de schoonheid.” Voor Linda is de bloei van de Ipheions een hoogtepunt. “Dat is zo’n leuk ding. Uit een bol komen zes bloemen. De eerste bloeit in januari en dan gaat het door tot eind april. De witte vind ik het mooist, vooral in combinatie met Muscari ‘Baby’s Breath’ in onze tuin. Echt een feestje als die twee tegelijkertijd bloeien.”

Bollen kijken en kopen

Kwekerij De Schüllhorn is een familiebedrijf dat zich specialiseert in het duurzaam telen van bijzondere bloembollen (ook wel ‘bijgoed’, ‘verwilderingsbollen’ of ‘vaste bollen’). De kwekerij heeft de webwinkel www.bulbs-bollen.nl onlangs overgedragen op Nijssen Bulbs. De bijzondere bollen van Mark en Linda zijn er nog wel gewoon te koop.

LEZERSACTIE

Seasons-lezers krijgen 15% korting op bollen van Bulbs & Bollen. Interesse? Ga naar www.bulbs-bollen.nl en vul de kortingscode in: Seasons32020. De bollen worden geleverd in de planttijd, herfst 2020. (Deze actie is geldig t/m 30 april 2020.)